

Nhà là dùng nhßng lßi đßu ngßt đß tặng bßc, đß nhß vß hay đß hßm hßi ngßi khác

Có nhßng lúc đang ngßi làm vißc, gã bßng mong có khách đßn chßi, đß đßc tßm thßi nghß xß hßi.

Có nhßng ngày gã mong đßc cúp đißn đß đßc rút chân ra khßi nhßp đißu nhằm chßm trong thoáng chßc, bßng cách ngßi đßc hßt nhßng tß báo tßn đßng trong tußn.

Và hôm nay, gã đßc cái may mßn...bß cúp đißn.

Tr c m t gã, có hai bài báo đ c gã c t làm tài li u. M t bài mang t a đ là “Ngôn ng c a các loài hoa”, trong đó tác gi cho bi t ý nghĩa c a t ng lo i, đ khi c n t ng cho em út, thì nh y mà mua cho đúng, k o mà ti n m t t mang, hay đi đoong c m nh tình còm v t vai.

Ch ng h n:

Hoa mai ám ch m t tình thanh kh t và c mong chúng mình đ ng quên nhau nhé.
Hoa h ng màu đ ám ch m t tình yêu n ng nân và tha th t.
Hoa h ng màu tr ng ám ch m t tình b n s p đ c chuy n h sang m t tình yêu.
Hoa lan ám ch m t tình yêu tha th t p trong lòng.
Hoa pensée ám ch n i Nh nhưng tha th t và sâu đ m, không bao gi quên và s còn mãi.
Hoa b t t nói lên nh ng c g ng v t qua m i khó khăn đ tình yêu c a chúng mình t n t i mãi v i th i gian.
Hoa anh đào ám ch v c c mong đ c b qua nh ng l i m c a nhau.
Hoa m i gi ám ch v c h n hò g p nhau vào lúc m i gi .
Hoa thiên lý ám ch thái đ đ ng đ n và hiên ngang.
Hoa hu ám ch tính cách cao th ng và trong tr ng.
Hoa sen ám ch v c i tình yêu.
Hoa mimosa ám ch v c c u chúc cho nhau đ c bình an.
Hoa ph ng án ch v c c u chúc cho nhau đ c thành công trong h c hành và thi c .

Còn m t bài báo khác thì đ c p t i nh ng nghiên c u v ti ng nói n i loài chim, loài kh và loài cá heo, đ r i đi t i k t lu n:

- Đ ng v t cũng có m t th ngôn ng , m t th ti ng nói nào đó.

Tuy nhiên, n u hi u m t cách ch t ch , thì ch con ng i m i có ti ng nói và ngôn ng đúng nghĩa nh t. B i vì đó chính là m t th quà t ng, Thiên Chúa đã trao ban cho con ng i đ thông truy n nh ng ý nghĩ cho nhau, nh đó hi u bi t nhau h n, cũng nh c m thông và xích l i g n nhau h n.

Qua dòng th i gian, ti ng nói và ngôn ng không ng ng phát tri n. Ng i ta đã sáng ch ra ch v t đ ghi l i ti ng nói và ngôn ng . Ng i ta đã khám phá ra v n đi u đ sáng tác ra nh ng bài th . Ng i ta khám phá ra cung b c đ sáng tác ra nh ng b n nh c. Và t t c nh ng tác

phẩm nghệ thuật này vẫn không ngừng được “chèo làng” và liên tục phát triển.

Thế nhưng, trong cuộc sống rất nhiều lần nghệ sĩ ta đã sống được những tình huống này để chơi bài và lảng nhác, chệch lạc và chệch lạc, rồi nên những căng thẳng và chia rẽ trong mối liên hệ với nghệ sĩ khác, cũng như những nhân vật và đời sống trong tình nghĩa thân thiện.

Chính vì vậy, các cụ ta ngày xưa đã khuyên nhủ con cháu:

- *Lời nói chèo mọt tằm mua,
Lời u lời mà nói cho vui lòng nhau.*

Hay như mọt câu danh ngôn đã bảo :
- *Hãy ngoáy lưỡi bậy lên trời khi nói*

Tuy nhiên, chèo vì mục đích lòng nghệ sĩ khác, nhất là “bên trên” của mình, mà nhiều khi đã quá “liều lượng”. Họ cứ nhồm nhồm ra toàn những lời ca tụng và khen ngợi và vớt vớt trên cựa những mọt cựa của thi sĩ, trong khi đó cõi lòng thì lại chột đời những ý đồ đen tối, chèo mọt khi có được mọt chút mọt yêu và chân thành. Những lời nói trong trường hợp này biến thành những lời ton hót và nhảm nhí.

Vì thế Nam Tề Địch của Lê Văn Đức đã định nghĩa như sau:

- Nhà là dùng những lời để u ngớt để tăng bậc, để nhủ hay để hãm hại người khác.

Như vậy, tiến trình của việc nhà bắt đầu được chia làm hai giai đoạn:

Giai đoạn thứ nhất là dùng những lời để u ngớt để tăng bậc.
Giai đoạn thứ hai là sau khi “đi tác” đã chèo u đèn, đang “phê” với những lời tăng bậc rồi và hai lô

mũi n&#o to nh&#o trái cà chua, thì ta m&#i l&#i cái đu&#i chu&#t là nh&#o ng&#y đ&#o đen t&#i c&#a mình.

Nh&#o ng&#y đ&#o đen t&#i y có th&#o nh&#o v&#o vi&#c n&#o vi&#c kia, có th&#o là che đ&#u nh&#o sai l&#i c&#a mình và cũng có th&#o là h&#m h&#i ng&#i khác...

Bình th&#o ng&#o thì n&#o nh&#o là thái đ&#o c&#a nh&#o ng&#o k&#o b&#o đ&#i đ&#i v&#i đ&#o ng&#o b&#o trên c&#a mình. Và đ&#o ng&#o b&#o trên &#o đây đ&#o c&#o hi&#u là nh&#o ng&#o ng&#i có quy&#n và có th&#o, có ch&#c và có v&#o h&#n mình.

Ngày x&#a, trong ch&#o đ&#o quân ch&#o nhà vua là ng&#i n&#m gi&#o quy&#n hành tuy&#t đ&#i. Và theo quan đ&#i m&#o c&#a Nho giáo, nhà vua chính là thiên t&#o, là con c&#a tr&#i, thay m&#t cho tr&#i đ&#o cai tr&#o dân. Vì th&#o ng&#i dân ph&#i tuy&#t đ&#i trung thành v&#i nhà vua.

Trung thành v&#i nhà vua tr&#o thành m&#t cái đ&#o. Trong tam c&#o ng&#o, t&#c là ba gi&#o ng&#o m&#i chính cho sinh ho&#t xã h&#i, thì m&#i liên h&#o “quân th&#n”, t&#c là cái đ&#o “vua tôi”, đã đ&#o ng&#o hàng đ&#u.

Th&#m chí, quân x&#o th&#n t&#o, th&#n b&#t t&#o b&#t trung. Vua b&#o bày tôi ph&#i ch&#t, mà bày tôi không ch&#u ch&#t, thì đó là bày tôi b&#t trung.

Cũng chính vì th&#o mà trong ch&#n tri&#u đình, ít ai dám phát ngôn trái v&#i ý mu&#n c&#a nhà vua. Và t&#o đó đã hình thành m&#t t&#ng l&#p quan l&#i v&#n đ&#o c&#o g&#i là “nh&#o th&#n”.

Sách “C&#o H&#c Tinh Hoa” k&#o l&#i r&#ng:

Ngày kia Văn Quân đ&#t L&#o D&#o ng&#o h&#i M&#c T&#o:

- Có k&#o nói v&#i ta r&#ng: Trung th&#n là ng&#i b&#t cúi thì cúi, b&#t ng&#o ng&#o thì ng&#o ng&#o, đ&#o thì im, g&#i thì th&#a, nh&#o th&#o có cho là trung th&#n đ&#o c&#o không ?

Mở cửa nói:

- Bật cúi thì cúi, bật ngẩng thì ngẩng, như thế khác gì cái bóng? Đứng thì im, gãi thì thưa, như thế khác gì tiếng vang? Vua quan mà dùng đến như ngẩng không cái bóng, như tiếng vang thì còn được ích gì? Cũng như tôi đây, mà gãi là trung thân, khi vua có nhậm lời, thì phải hiểu cách can ngăn đưa vào điếu thiến, khi mình có điếu hay, thì phải tìm đến bày tỏ, mà không lộ ra ngoài. Trên thì thành thục mặt lòng, mặt đối với vua. Dưới thì không đưa vào bè kẻ đứng ngoài. Như ngẩng số thì lành yên vui thì đến phần vua hưởng. Như ngẩng điếu oán thù, lo lắng thì mình hưởng được. Có được như thế, tôi mới cho là trung thân.

Ai mà cứ theo mình như cái bóng, như tiếng vang, thì chắc là kẻ ngu xuẩn và xỉn mồm, vì kém cỏi không làm nên việc, nên chắc bị bắt chịu ý người trên để kiếm lời.

Vì thế trong đó dùng người, phải biết chọn như ngẩng không dám can ngăn điếu đưa đến của mình, bày tỏ điếu hay của họ, hết lòng với mình, thì mới là như ngẩng người có ích giúp mình được việc và yên.

Ngày nay, sống trong chế độ dân chủ, tuy nhà vua không còn nữa, nhưng vẫn tồn tại như người đứng đầu quốc gia. Và để lấy lòng họ, gã thợ săn xuất hiện như người đứng đầu gia nô, chuyên môn phe phái các sự việc của mình, thậm chí chế độ bắt cúi thì đã cúi, và còn cúi gập của mình xuống nữa. Chế độ gãi mà đã thưa, và còn thưa to nữa là đằng khác. Số dĩ họ làm như vậy, chứ không để được họ như tí bèo trôi hay chút nếm mả mọt.

Tuy nhiên, điếu gã muỗn bàn tay đây, đó là thái độ nhân trong gia đình, giữa vợ chồng với nhau. Ngày xưa, do như họ như của nhân luân lý Khổng Mạnh, cũng như do như của nhân kinh tế nông nghiệp, cần phải có nhu cầu người để cáng đáng như công việc nông nghiệp trên ruộng đồng, bàn dân thiên hạ thế như mang như trong điếu quan niệm trọng nam khinh nữ, như đã từng được phát ngôn:

- Như t nam viết họ, thế phải viết vô. Mặt của con gái được kẻ là có, còn mặt cô con gái vẫn không.

Và trong gia đình, anh chồng vẫn thế như của xã hội chế độ theo kiểu “chồng chúa vợ tôi”: Việc

nhà phó m c cho bu nó.

Tuy nhiên, ngày hôm nay th i vàng son y không còn n a. Do nh h ng c a n n vẫn minh tây ph ng, cũng nh do nh h ng c a quan ni m nam n bình quy n, ng i ph n b t đ u r i b n i niều xoong ch o n i xó b p, đ lặn x vào nh ng sinh ho t xã h i và cũng đã g t hái đ c nh ng thành qu t t đ p.

Phe đ n ông con giai m i ngày m t lép v , c t t đ c m t cách không phanh và r t giá m t cách thê th m, nh m t tác gi nào đó đã nh n đ nh:

Có m t th c t là ngày càng có ít đ n ông con giai đ ...râu.

M t anh vui tính đã gi thích hi n t ng đó nh th này:

S dĩ nh v y không ph i l i lam Gillette ch t l ng cao nên quá s c, quá bén, nh ng b i vì đ n ông con giai s r ng dù có chăm chút t a tốt cho khác ng i t i đâu chẳng n a, thì b râu c a h v n ch đ t t i m t đ dài c đ nh, và nh t là có chi u h ng mang m t ki u đáng chung là...qu p xu ng.

Phe đ n ông con giai s b râu y s t cáo cái tính s v c a mình.

Mà s v mình thì đã sao ? Có ch t chóc th ng tây đen nào không c ch .

Đúng th , s v không ph i là m t khuy t đi m, mà còn là m t đ c tính t t, vì nó làm gi m đáng k t l nh ng v ngo i tình và b o hành.

Nh ng anh ch ng nào bi t s v , hay nói đúng h n, nh ng anh ch ng nào bi t n v và bi t chia s vi c nhà v i v , thì không ph i ch là m t anh ch ng chung th y, mà còn là m t anh ch ng hi n lành, ch ng bao gi dám gi i quy t nh ng căng th ng b ng nh ng cú đ m sái qua hàm, hay nh ng cú đá nh tr i giáng, khi n ch v nh trái banh, lặn t t vào trong t ...

- Kênh vß đßc thß,
Sß vß sßng lß,
Nß vß ta hßt u sßu.
Đßi vß lßn đßu,
Thß trßng sinh bßt lßo.

Y là gã chßa nßi nhßng kß trung thßng chßy theo gißo phßi...thß bà theo kißu:

- Chßng ngoan phßi bßt...thß bà,
Kßo bà ly đß, chia ba gia tài.
Khßn ngoan lý lßngß i ngoßi,
Hßn lßo, cßi vß cßng nhßa tan.

Tß chß nß vß đß đßn chß nß nhß vß thß chß cách nhßu trong đßng tß kß tóc.

Thß m chß, vißc nß nhß vß cßn là khúc đßo đßu cßn thißt và không thß thißu cßa tình trßng nß vß :

- Vußt râu nß nhß vß con bu nó,
Qußc mßt khßnh đß i cái bß anh.

Bßi đó, trong dân gian mßi phát sinh ra tßng “nß nhß đßm”, đß chß nhßng anh chßng không tißc lßi khen vß, vì trong huyßt qußn cßa hß, đß “ga lßng” hßi bß đßm đßc trên cß mßc đß bình thßng. Cß nhß mßt khen tußt lußt, tßt cßng khen, mà đß cßng khen, bßi vì cái đßnh lußt tâm lý thßng tình nhßt đßc tóm gßn nhß sau:

- Phßm đß là ngßi, thß ai nßy bßt lußn gißa trß lßn bß, nam phß lßo ßu, cßng đßu thßch đßc...nß nhß.

Cß m nhßo thß khen:

- Đ&# đầu bao t&#.

C&# m khô thì khen:

- Nhai lâu th&# yng&# t.

C&# m khát, thì khen:

- B&# o đ&# m đ&# ng ru&# t.

Cũng gi&# ng nh&# ca dao đã di&# n t&# :

- *L&# mũi em m&# i tám gánh lông,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “râu r&# ng tr&# i cho”.
Đêm n&# m thì ngáy o o,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “ngáy cho vui nhà”.
Đi ch&# thì hay ăn quà,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “v&# nhà đ&# c&# m”.
Trên đ&# u nh&# ng rác cùng r&# m,
Ch&# ng yêu, ch&# ng b&# o “hoa th&# m r&# c&# u”
Ch&# ng yêu, cái tóc nên dài,
Cái duyên nên đ&# p, cái tài nên khôn.*

Tuy nhiên, có nh&# ng tr&# ng h&# p anh ch&# ng tr&# ch&# ng b&# ng đ&# ng nh&# ch&# v&# ra m&# t và đ&# t xu&# t có nh&# ng thái đ&# ga lăng, thì ch&# v&# cũng nên đ&# cao c&# nh&# giác, b&# i vì r&# t có th&# anh ch&# ng đang theo đ&# i nh&# ng ý đ&# m&# ám, nh&# đeo bông b&# nh&#.

Nh&# ng l&# i nh&# hót và nh&# ng thái đ&# ga lăng &# y, là nh&# m&# t li&# u thu&# c ng&#, làm cho ch&# v&# quên b&# ng đ&# m&# t nh&# ng th&# m l&#n v&# ng tr&# m c&# a anh ch&# ng, hay làm cho ch&# v&# c&# i tít c&# m&# t, ch&# ng còn bi&# t anh ch&# ng đang toan tính và âm m&# u nh&# ng gì.

Anh chèo mà nhà chèo v, thì chèo là chuy&#n th&#&#n&# tình, nh&#&# chèo v mà khen anh chèo, m&#i là chuy&#n đáng nói, chèo t&# chèo v là m&#t tay cao th&# võ lâm, b&#n lãnh v&#ng ch&#c, bi&#t áp d&#ng chi&#n thu&#t “m&#t ng&#t ch&#t ru&#i”, nh&# m&#t câu danh ngôn đã nói:

- Ng&#&#i ta b&#t đ&#&#c nhi&#u ru&#i ch&# b&#ng m&#t gi&#t m&#t, còn h&#n b&#ng c&# m&#t thùng d&#m chua.

Gã xin ghi l&#i n&#i đây nh&#ng l&#i tâm s&# c&#a b&#n Minh Vũ trên báo “Ph&# n&# Ch&# nh&#t”, đ&# các anh chèo cùng chia s&# v&#i nhau cái kinh nghiệm th&#&#ng đau.

...Chèo là phái m&#nh, đ&#&#c sinh ra đ&# chăm sóc, chi&#u chu&#ng, ch&# không ph&#i là đ&# đ&#&#c n&#nh. B&#i th&# l&#n đ&#u tiên đ&#&#c “n&#nh”, tôi nào có bi&#t, c&# sung s&#&#ng nh&# ng&#&#i đi trên mây, khi nàng th&# nh&#ng l&#i ng&#t l&#m nh&# m&#a l&#i vào tai:

- Anh gi&#i quá, thay h&#t đ&#&#ng dây đi&#n trong nhà ch&# m&#t có m&#t bu&#i. G&#p ph&#i m&#y th&#ng em thì c&# th&#ng v&#n ch&#a xong.

Vì th&# mà tôi ngoan ngoãn làm theo l&#nh nàng...

Đ&#a vào l&#i nàng, thì tôi đúng là m&#t ng&#&#i đàn ông toàn năng. Cái gì tôi cũng ph&#i bi&#t, đ&# đ&#&#c nàng khen. Ch&# c&#n tôi h&#i tròn mi&#ng đ&#nh nói ch&# “không”, thì nàng li&#n m&# to đôi m&#t nai đen ng&#ng:

- Vì c này ngay c&# anh cũng không bi&#t thì con ai bi&#t.

Thì ra nàng qu&# là m&#t ng&#&#i ph&# n&# tình đ&#i, đã nh&#n ra đ&#&#c cái s&# toàn năng c&#a m&#t gã đàn ông bình th&#&#ng nh&# tôi.

Nàng v&#n c&# ngoan ngoãn ngây th&#, n&#nh chèo nh&# Tây. Vì c nhà c&#a v&#n là ch&#c năng và

nhỉ m v&# c&# a nàng, th&# mà nó đã đ&# c hoán đ&# i cho tôi lúc nào tôi cũng không hay, đ&# r&# i v&# i tính v&# ng v&# c&# h&# u c&# a đàn ông, tôi n&# u c&# m nh&#o nh&#t. Nàng ch&# ng m&# t l&# i ch&# mà còn âu y&# m b&# o:

- Hôm nay tr&# i nóng n&# c, khó nu&# t trôi c&# m. Em cũng đang đ&# nh ăn cháo tr&# ng v&# i h&# t v&# t mu&# n. Anh đúng là hi&# u ý em.

C&# m nh&#o nàng cũng ăn, c&# m khô nàng cũng nu&# t v&# i l&# i khen n&# c c&# l&# m&#i:

- Em đang ăn ki&#ng. Anh n&# u c&# m r&# i r&# c nh&# th&# này em ăn t&# ng h&# t, b&# o đ&# m s&# gi&# m m&# i ký lô trong m&# t tháng.

Tr&# i m&# a, tôi quên mang qu&# n áo vào, nàng cũng d&# u d&#ng b&# o:

- Không sao đâu, mình gi&# t hai l&# n cho nó th&# t s&# ch.

Th&# m chí có l&# n tôi làm r&# i m&# t c&# ti&# n l&# ng, nàng cũng không cau mày nh&#n m&# t, m&# ng ch&# ng sa s&# nh&# các bà v&# khác, mà ch&# ôn t&# n khuyên:

- Thôi thì c&# a đi th&#y ng&# i anh . Đ&# ng lo nghĩ chi nhi&# u cho m&# t. C&# a m&# t thì cũng đã m&# t r&# i. Mình dành tâm trí đ&# ki&# m kho&# n khác bù vô. Tháng này anh t&# m kh&# i l&# y ti&# n tiêu v&# t, cà phê cà pháo n&# a nh&#...

Th&# m chí, có l&# n tôi quên h&# t nh&# ng l&# i d&# n dò c&# a v&# , đi bia ôm v&# i b&# n bè, mãi đ&# n n&# a khuya m&# i v&# .

C&# nghĩ r&# ng nàng s&# đón tôi v&# i đôi m&# t đ&# m l&# và cái mi&# ng m&# to tuôn trào x&# i x&# nh&# ng l&# i m&# t sát. Nh&# ng không, nàng v&# n nh&# nhà giúp tôi thay qu&# n áo.

Thåy vät son và mùi nß c hoa trên áo tôi, nàng vän không đä đäi thái đä “khen” chäng bäng giäng...länh tanh:

- Anh giäi thät đäy. Täng tuäi này và vän đä säc quyän rä, có thêm nhän tình nhän ngäi. Em không ghen đäu. Em cho anh đä c tä do đi läi väi nhiäu cô, đä chäng tä bän länh đän ông ngày nay. Tä giä phút này anh đä c thoäi mái, không cän em có mät, đä ngän cän bä c đäng cäa anh näa.

Räi nàng xách đä vä väi...bu.

Có län mät anh bän đä nói väi gä:

- Cäu có biät tä sä cái gì nhät hay không ?

Gä läc đäu và anh ta nói tiäp:

- Tä sä nhät hai chä K cäa vä, đó là vä khóc và vä khen. Vä khóc thì tä chäng biät đäng đä cho nín, chä còn nä c đäng nhä träi träng, đät thuäc lá và nhìn ra ngoài đäng. Còn khi vä khen, thì biät chä c chän là sä đä c nhä vä chuyän nä chuyän kia.

Tä nhäng kinh nghiäm đäu thäng kä trên, gä đi täi mät kät luän:

Khi đä c nänh, anh chäng bäng trä nên mäm nhän nhä cái con chi chi.

Khi đä c uäng nä c đäng, anh chäng bäng trä nên yäu xäu, chui đäu vào rä, chä vä bäo gì cũng nghe, muän gì cũng...chäu.